



MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 566

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 17 iulie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 302 din 4 mai 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală	2–7
Decizia nr. 368 din 30 mai 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) și ale art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal	8–13
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
32/363/753/667. — Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, al ministrului apelor și pădurilor, al viceprim-ministrului, ministrul mediului, și al ministrului sănătății pentru completarea Listei produselor de protecție a plantelor autorizate în vederea aplicării prin pulverizare aeriană, aprobată prin Ordinul viceprim-ministrului, ministrul agriculturii și dezvoltării rurale, al ministrului mediului și schimbărilor climatice și al ministrului sănătății nr. 566/1.445/725/2014	14
ACTE ALE CAMEREI AUDITORILOR FINANCIARI DIN ROMÂNIA	
48. — Hotărâre privind aprobarea auditorilor financiari care au fost autorizați în alt stat membru al Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European ori în Confederația Elvețiană	15

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 302****din 4 mai 2017****referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (1) lit. b)
din Codul de procedură penală**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel-Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Daniela Ramona Marițiu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (1) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Cristinel Mocioi în Dosarul nr. 3.914/103/2014 al Tribunalului Neamț — Secția penală, de Ovidiu Eugen Knobloch în Dosarul nr. 86/102/2016/a1 al Curții de Apel Târgu Mureș — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, de Budi Rău Doru în Dosarul nr. 1.474/88/2016 al Tribunalului Tulcea — Secția penală, precum și de Delia Marina Podea în Dosarul nr. 4.014/108/2016/a1 al Curții de Apel Timișoara — Secția penală. Excepția formează obiectul dosarelor Curții Constituționale nr. 1.068D/2016, nr. 1.478D/2016, nr. 1.609D/2016 și nr. 2.320D/2016.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 25 aprilie 2017, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Cosmin Grancea, și au fost consemnate în încheierea de ședință din acea dată, când, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, în temeiul dispozițiilor art. 57 și art. 58 din Legea nr. 47/1992, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 4 mai 2017, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

3. Prin Încheierea din 26 mai 2016, pronunțată în Dosarul nr. 3.914/103/2014, **Tribunalul Neamț — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (1) din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Cristinel Mocioi, cu ocazia soluționării unei cauze penale.

4. Prin Încheierea din 29 iulie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 86/102/2016/a1, **Curtea de Apel Târgu Mureș — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Ovidiu Eugen Knobloch, cu ocazia soluționării unei cauze penale.

5. Prin Încheierea din 10 august 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.474/88/2016, **Tribunalul Tulcea — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (1) din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Budi Rău Doru, cu ocazia soluționării unei cauze penale.

6. Prin Încheierea din 20 octombrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 4.014/108/2016/a1, **Curtea de Apel Timișoara — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (1) lit. b)**

din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Delia Marina Podea, cu ocazia soluționării unei cauze penale.

7. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii acesteia susțin că, deși regulile privind competența organelor de cercetare penală reprezintă reguli de ordine publică, sancțiunea nerespectării lor, în concepția noii reglementări, este doar nulitatea relativă. Astfel, dispozițiile criticate sancționează cu nulitatea absolută doar încălcarea prevederilor privind competența instanțelor judecătorești, iar nu și nerespectarea regulilor de competență de către organele de cercetare penală, încălcându-se dreptul inculpatului la un proces echitabil, precum și dreptul acestuia la apărare.

8. Prin faptul că dispozițiile criticate nu sancționează cu nulitatea absolută urmărirea penală efectuată de către un organ de urmărire penală necompetent se ajunge la încălcarea prevederilor art. 1 alin. (3) din Constituție, care prevăd că România este stat de drept, principiu care are la bază două idei fundamentale, respectiv cea de garanție a libertății individului, prin primatul dreptului, și cea de raționalizare a actului de exercitare a puterii, prin crearea unui sistem instituțional și normativ ierarhizat. Așa fiind, principiul statului de drept se opune arbitrariului, or prin sancționarea cu nulitatea relativă a urmăririi penale efectuate de către un organ necompetent se reglementează posibilitatea parchetelor de a-și alege competența după propria voință. Mai mult, sancționarea doar cu nulitatea relativă a încălcării dispozițiilor privind competența organului de urmărire penală determină necesitatea dovedirii vătămării, sarcină aproape imposibil de realizat.

9. Autorii excepției apreciază, de asemenea, că o altă componentă a statului de drept este aceea a respectării normelor cu forță juridică superioară și a supremației legii. Sancționarea cu nulitatea relativă a efectuării anchetei de către organul necompetent conduce, de fapt, la inaplicabilitatea textului de lege care stabilește imperativ competența organelor de urmărire penală.

10. Totodată, autorii excepției susțin că respectarea normelor de competență materială reglementate de legiuitor pentru desfășurarea activității de urmărire penală reprezintă una dintre condițiile ce trebuie îndeplinite în mod obligatoriu pentru ca procesul penal să se desfășoare în condiții de legalitate, iar activitatea de urmărire penală să nu devină un act arbitrar. Nesancționarea încălcării normelor referitoare la competența materială a organelor de urmărire penală lasă loc arbitrariului în desfășurarea acestei activități, plasând astfel faza de urmărire penală sub semnul unei legalități incerte. Autorii apreciază că regimul nulității absolute, instituit prin dispozițiile criticate, trebuie să aibă o aplicare unitară și indivizibilă pe parcursul întregului proces penal, indiferent că procesul se află în faza de urmărire penală sau de judecată, doar astfel putându-se asigura respectarea obligatorie a legii, potrivit principiului fundamental reglementat de art. 1 alin. (5) din Constituție.

11. **Tribunalul Neamț — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, în condițiile în care orice persoană care se consideră vătămată în drepturile sale prin efectuarea actelor de urmărire penală de un organ necompetent poate invoca această nulitate într-un anumit termen. Faptul că această încălcare nu este prevăzută ca o

nulitate absolută este justificată de împrejurarea că actele efectuate de un organ necompetent pot fi acceptate de inculpat sau de celelalte părți, dacă apreciază că prin aceasta nu li s-a produs nicio vătămare a drepturilor de care beneficiază.

12. **Curtea de Apel Târgu Mureș — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

13. **Tribunalul Tulcea — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

14. **Curtea de Apel Timișoara — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, în condițiile în care prin nerespectarea dispozițiilor referitoare la competența materială și/sau funcțională s-ar putea ajunge la situația în care un procuror ce funcționează în cadrul unui parchet de pe lângă o instanță să poată efectua acte de urmărire penală sau să delege această atribuție către lucrători anume desemnați, fără ca actele întocmite de acesta cu nerespectarea dispozițiilor referitoare la competență să poată atrage nulitatea absolută, ci doar nulitatea relativă, persoana cercetată fiind obligată, în acest caz, să facă dovada unei vătămări.

15. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

16. **Guvernul**, în dosarele nr. 1.068D/2016, nr. 1.478D/2016 și nr. 1.609D/2016, arată că autorii excepției exprimă critici care vizează neincluderea între motivele de nulitate absolută a nerespectării dispozițiilor privitoare la competența materială a organelor de urmărire penală; așadar, prin invocarea excepției se contestă nu ceea ce legea prevede, ci ceea ce legea nu prevede, urmărindu-se completarea dispozițiilor art. 281 alin. (1) din Codul de procedură penală cu un nou caz de nulitate absolută. Întrucât, potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului, Guvernul apreciază că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

17. Guvernul, în Dosarul nr. 2.320D/2016, apreciază că cele reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 840 din 8 decembrie 2015 sunt valabile, *mutatis mutandis*, și în ceea ce privește prezenta cauză, excepția fiind neîntemeiată. Astfel, dispozițiile legale criticate sunt conforme și cu dispozițiile art. 132 alin. (1) din Constituție, câtă vreme art. 281 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală nu conține prevederi care să contravină textelor constituționale care stabilesc faptul că procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

18. **Avocatul Poporului** apreciază că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, deoarece autorii excepției tind la completarea textului legal, prin adăugirea, în enumerarea cazurilor care atrag nulitatea absolută, a celui privitor la necompetența organului de urmărire penală.

19. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, concluziile scrise depuse la dosar, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

20. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

21. Examinând actele de sesizare, Curtea observă că, în dosarele nr. 1.068D/2016 și nr. 1.609D/2016, a fost sesizată cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (1) din Codul de procedură penală, iar, în dosarele nr. 1.478D/2016 și nr. 2.320D/2016, a fost sesizată cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 281 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală. Având în vedere că nulitatea absolută a nerespectării dispozițiilor referitoare la competența materială și competența personală a instanțelor judecătorești este reglementată în cuprinsul lit. b) a alin. (1) al art. 281 din Codul de procedură penală, Curtea apreciază că **obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 281 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală, cu următorul conținut: *„Determină întotdeauna aplicarea nulității încălcarea dispozițiilor privind: [...] b) competența materială și competența personală a instanțelor judecătorești, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente.”*

22. Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că textul criticat contravine prevederilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) referitor la statul de drept, art. 1 alin. (5) potrivit căruia, în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie, art. 21 alin. (3) referitor la dreptul părților la un proces echitabil, art. 24 referitor la dreptul la apărare, precum și în art. 132 referitor la statutul procurorilor. De asemenea sunt invocate prevederile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

23. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că normele care reglementează competența organelor judiciare reprezintă o constantă în cadrul reglementărilor procesuale penale privind „nulițile”. Astfel, potrivit art. 98 din Codul de procedură penală din 1936, republicat în broșura din data de 13 februarie 1948, *„dispozițiile relative la competența după materie sau după calitatea persoanei, compunerea instanței și prezența procurorului, prezența inculpatului în cazurile și formele stabilite de lege, punerea în mișcare a acțiunii penale și sesizarea instanței sint întotdeauna prescrise sub pedeapsa de nulitate. Această nulitate nu poate fi înlăturată în niciun mod; ea poate fi propusă în orice stare a procesului și trebuie să fie pronunțată chiar din oficiu.”*

24. În ceea ce privește Codul de procedură penală din 1968, Curtea reține că materia nulităților era reglementată în titlul V, capitolul VI, art. 197. Potrivit alin. 2 al art. 197, *„Dispozițiile relative la competența după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată sunt prevăzute sub sancțiunea nulității...”*. Totodată, alin. 3 al aceluiași articol prevedea că *„Nulitatea prevăzută în alin. 2 nu poate fi înlăturată în niciun mod. Ea poate fi invocată în orice stare a procesului și se ia în considerare chiar din oficiu.”*

25. Curtea observă că legiuitorul Codului de procedură penală din 1936 și al celui din 1968 au avut în vedere atât competența materială și după calitatea persoanei a instanței de judecată, cât și cea a organului de urmărire penală. Astfel, din perspectiva competenței materiale și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală, nerespectarea dispozițiilor procedurale în materie atrăgea întotdeauna sancțiunea nulității absolute, aceasta putând fi pusă în dezbatere, inclusiv din oficiu, în orice stare a procesului.

26. Referitor la Codul de procedură penală intrat în vigoare la 1 februarie 2014, Curtea reține că nulitățile absolute sunt reglementate la art. 281, dispozițiile art. 281 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală dispunând în sensul că *„Determină întotdeauna aplicarea nulității încălcarea dispozițiilor privind: (...) b) competența materială și competența personală a instanțelor judecătorești, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente;”*, iar cele ale art. 281 alin. (3) în sensul că *„Încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la alin. (1) lit. a)—d) poate fi invocată în orice stare a procesului”*. Astfel, Curtea reține că și în concepția noii reglementări nulitatea

absolută se constată din oficiu sau la cerere, încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la art. 281 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală putând fi invocată în orice stare a procesului.

27. Din ansamblul dispozițiilor art. 281 din Codul de procedură penală, Curtea constată că noua reglementare a reformat materia nulităților, aducând modificări în conținutul dispozițiilor ce reglementează regimul acestora, una dintre aceste modificări privind scoaterea din categoria nulităților absolute a nerespectării dispozițiilor referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală. Astfel, în concepția noului Cod de procedură penală, nerespectarea dispozițiilor procedurale referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală atrage sancțiunea nulității relative, iar nu a nulității absolute.

28. În consecință, în prezent, în cazul nerespectării acestor dispoziții procedurale, devin aplicabile prevederile art. 282 din Codul de procedură penală referitoare la instituția nulității relative. Astfel, încălcarea dispozițiilor procedurale referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală determină nulitatea actului atunci când prin nerespectarea cerinței legale s-a adus o vătămare drepturilor părților ori ale subiecților procesuali principali, care nu poate fi înlăturată altfel decât prin desființarea actului.

29. Curtea observă că, potrivit art. 282 alin. (3) și (4) din Codul de procedură penală, această nulitate se poate invoca în cursul sau imediat după efectuarea actului ori cel mai târziu până la închiderea procedurii de cameră preliminară, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale sau în această procedură; cel mai târziu până la primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale, când instanța a fost sesizată cu un acord de recunoaștere a vinovăției; până la următorul termen de judecată cu procedura completă, dacă încălcarea a intervenit în cursul judecării. Consecința neinvocării nulității relative în termenul prevăzut de lege determină acoperirea acestui viciu. De asemenea, viciul se acoperă și în situația în care persoana interesată a renunțat în mod expres la invocarea nulității.

30. În acest context, Curtea constată că nulitatea reprezintă sancțiunea procedurală ce invalidează actele procedurale existente, care au luat însă ființă prin nerespectarea dispozițiilor legale, prin omisiunea sau cu încălcarea formelor prescrise de lege. Nulitățile pot fi clasificate în nulități exprese și nulități virtuale. Nulitățile exprese intervin în cazul încălcării unor dispoziții legale anume individualizate de legiuitor, iar nulitățile virtuale pot interveni în cazul nerespectării unor dispoziții legale, altele decât cele individualizate de legiuitor.

31. După modul de aplicare și efectele pe care le produc, se deosebesc nulități absolute, care intervin în cazurile prevăzute de art. 281 alin. (1) din Codul de procedură penală și nulități relative, care sunt, de regulă, cele virtuale și sunt incidente în cazul încălcării oricărei altei dispoziții legale decât cele prevăzute în art. 281 alin. (1) din Codul de procedură penală (deci altele decât cele a căror încălcare atrage sancțiunea nulității absolute).

32. Astfel, Curtea constată că în cazul nulităților absolute, vătămarea procesuală este prezumată *iuris et de iure*, neexistând o condiție în sensul dovedirii existenței acesteia, pe când în cazul nulităților relative vătămarea produsă prin nerespectarea legii trebuie dovedită de cel care invocă această sancțiune. Chiar și dovedită fiind, se va constata incidența nulității relative numai dacă vătămarea nu poate fi înlăturată decât prin anularea actului. Nulitatea relativă poate fi invocată de procuror, suspect, inculpat, cealaltă părți sau persoana vătămată, atunci când există un interes procesual propriu în respectarea dispoziției legale încălcate, pe când nulitatea absolută se constată din oficiu sau la cerere, fără a exista nicio circumstanțiere în ceea ce privește necesitatea existenței unui interes procesual propriu. Totodată, momentul până la care

nulitatea poate fi invocată este diferit reglementat, în ceea ce privește nulitățile relative fiind incidente dispozițiile art. 282 alin. (3) și (4) din Codul de procedură penală, iar în ceea ce privește nulitățile absolute sunt incidente dispozițiile art. 281 alin. (3) și (4) din același act normativ. Constatarea nulității, indiferent dacă aceasta este absolută sau relativă, determină lipsirea de efecte juridice a actului afectat, din momentul efectuării acestuia, iar nu din momentul constatării nulității.

33. Referitor la materia nulităților, Curtea observă că instanța de contencios constituțional a constatat că „nulitatea reprezintă o sancțiune procedurală extremă, care intervine numai atunci când alte remedii nu sunt posibile. Cum însă nu orice încălcare a unei norme procedurale provoacă o vătămare care să nu poată fi reparată decât prin anularea actului, legiuitorul a instituit regula potrivit căreia nulitatea actului făcut cu încălcarea dispozițiilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal intervine numai atunci când s-a adus o vătămare ce nu poate fi înlăturată în alt mod. Această reglementare reflectă preocuparea legiuitorului de a salva actele procedurale care, deși inițial nu au respectat formele procedurale, își pot atinge scopul prin completarea sau refacerea lor. Nimic nu împiedică persoana interesată ca, în ipoteza în care există o vătămare ce nu poate fi înlăturată, să invoce și să dovedească vătămarea pretinsă” (Decizia nr. 113 din 24 februarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 215 din 14 martie 2005; Decizia nr. 403 din 14 iulie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 697 din 3 august 2005).

34. Totodată, Curtea a reținut că nulitatea relativă este o nulitate virtuală, ce derivă din principiul fundamental al legalității și rezultă din încălcarea dispozițiilor legale referitoare la desfășurarea procesului penal, altele decât cele expres prevăzute de lege, care atrag nulitatea absolută. Aceasta se caracterizează prin faptul că intervine atunci când prin încălcarea dispozițiilor legale s-a produs o vătămare drepturilor participanților la procesul penal (procuror, părți și subiecții procesuali principali), că aceasta trebuie invocată într-o anumită etapă a procesului penal sau într-un anumit moment procesual, prevăzut de lege, că aceasta se acoperă atunci când titularii dreptului de a o invoca nu își exercită acest drept în termenul de cadere prevăzut de lege și prin faptul că subiecții procesuali care pot invoca nulitatea relativă trebuie să aibă calitatea prevăzută de lege, precum și un interes procesual propriu în respectarea dispoziției legale pretins încălcate. Așadar, cazurile în care poate fi invocată nulitatea relativă sunt, teoretic, foarte numeroase, fiind reprezentate de toate încălcările unor dispoziții procesuale penale, altele decât cele pentru care poate fi invocată nulitatea absolută. Spre deosebire de nulitatea relativă, nulitatea absolută se caracterizează prin faptul că nu poate fi înlăturată în niciun fel, poate fi invocată în orice stare a procesului penal, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 281 alin. (1) lit. e) și f) din Codul de procedură penală, care pot fi invocate în condițiile prevăzute la art. 281 alin. (4) din același cod, și poate fi luată în considerare din oficiu. Aceasta determină întotdeauna anularea actelor procesuale și procedurale efectuate cu încălcarea dispozițiilor prevăzute de lege (Decizia nr. 840 din 8 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 120 din 16 februarie 2016, paragrafele 19 și 20).

35. Raportând aceste concluzii la materia aflată în discuție, Curtea apreciază că trebuie analizat în ce măsură reglementarea cazurilor în care poate fi invocată nulitatea absolută — în speță eliminarea din categoria nulităților absolute a nerespectării dispozițiilor referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală — se constituie într-o încălcare a principiilor, valorilor și exigențelor constituționale.

36. Din această perspectivă, Curtea observă că, în prezent, nulitatea absolută intervine în cazul încălcării normelor referitoare la compunerea completului de judecată; competența materială și competența personală a instanțelor judecătorești, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară

celei legal competente; publicitatea ședinței de judecată; participarea procurorului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii; prezența suspectului sau a inculpatului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii; asistarea de către avocat a suspectului sau a inculpatului, precum și a celorlalte părți, atunci când asistența este obligatorie; adică, în cazul încălcării unor norme care au un caracter esențial în desfășurarea procesului penal.

37. În legătură cu dispozițiile referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală, Curtea observă că începând cu Codul de procedură penală din 1936 și până la 1 februarie 2014 (deci pe parcursul unei perioade însemnate de timp) a existat o prezumție absolută că încălcarea acestor norme produce o vătămare. În doctrină, s-a subliniat faptul că unele dintre dispozițiile care reglementează desfășurarea procesului penal au fost selectate de legiuitor și înscrise în art. 197 alin. 2 din Codul de procedură penală din 1968, încălcarea lor fiind considerată atât de gravă, încât atrăgea întotdeauna nulitatea actelor efectuate cu încălcarea lor.

38. Astfel, din analiza succesiunii în timp a dispozițiilor ce reglementează cazurile de nulitate absolută, concluzia care se impune este că, în prezent, legiuitorul a apreciat că încălcarea dispozițiilor referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală nu mai reprezintă o încălcare atât de gravă încât să determine incidența nulității absolute.

39. Din această perspectivă, Curtea observă că, în analiza scopului pentru care o măsură legislativă a fost adoptată, instanța de contencios constituțional a avut în vedere fie expunerea de motive a actului respectiv (a se vedea Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 24 octombrie 2014), fie elemente legislative ce conturează scopul avut în vedere de legiuitor (a se vedea Decizia nr. 279 din 23 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 din 17 iunie 2015). Referitor la reglementarea nulităților în noul Cod de procedură penală, Curtea reține că în Expunerea de motive s-a arătat că „dacă în ceea ce privește reglementările privind termenele, cheltuielile judiciare, modificarea actelor procedurale, îndreptarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite, proiectul nu aduce modificări semnificative față de actuala reglementare, instituția juridică a nulităților actelor procesuale și procedurale cunoaște în cuprinsul proiectului câteva modificări menite a sistematiza problematica specifică. Astfel, proiectul propune, ca element de noutate, reglementarea efectelor nulității asupra actelor procesuale ori procedurale, precum și a actelor subsecvente celui lovit de nulitate. Din rațiuni de sistematizare au fost dezvoltate în cuprinsul proiectului, în mod distinct, particularitățile dihotomiei nulitate absolută — nulitate relativă într-o manieră clară, neechivocă”. Astfel, în cauza de față, Curtea observă că expunerea de motive care însoțește proiectul actului normativ nu face nicio referire la motivul eliminării acestui caz de nulitate absolută.

40. Prin urmare, Curtea apreciază că trebuie stabilit în ce măsură noua reglementare a re poziționat rolul organului de urmărire penală și implicit importanța normelor ce stabilesc competențele acestuia în procesul penal. Sub aceste aspecte, Curtea reține că în Expunerea de motive se precizează că „proiectul a regândit poziția procurorului în cadrul organelor de urmărire penală, precum și competența acestuia. [...] Proiectul are în vedere și regândirea poziției procurorului în cadrul organelor de urmărire penală, precum și a competenței acestuia, în sensul întăririi rolului principal al procurorului de a conduce și supraveghea activitatea de urmărire penală desfășurată de organele de cercetare penală ale poliției judiciare ori de organele de cercetare penală speciale, iar nu de a efectua obligatoriu urmărirea penală”.

41. Așa fiind, Curtea observă că dispozițiile Codului de procedură penală realizează o delimitare clară a funcțiilor

judiciare, prin reglementarea, în mod distinct, a etapelor procesului penal și a competenței organelor implicate în realizarea lor. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 3 alin. (1) din Codul de procedură penală, în procesul penal se exercită următoarele funcții judiciare: funcția de urmărire penală; funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în faza de urmărire penală; funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată; funcția de judecată.

42. Totodată, Curtea reține că, potrivit art. 3 alin. (4) din Codul de procedură penală, în exercitarea funcției de urmărire penală, procurorul și organele de cercetare penală strâng probele necesare pentru a se constata dacă există sau nu temeiuri de trimitere în judecată. Această dispoziție trebuie coroborată cu cea cuprinsă în art. 285 alin. (1) din același act normativ, care dispune că urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea persoanelor care au săvârșit o infracțiune și la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată. De asemenea, trebuie avute în vedere și dispozițiile art. 55 și ale art. 56 din Codul de procedură penală, care detaliază categoria organelor de urmărire penală și competența acestora.

43. Astfel, din analiza coroborată a dispozițiilor legale precitate, Curtea constată următoarele: competența funcțională a procurorului este aceea de a efectua urmărirea penală în cauzele prevăzute de lege și de a conduce și controla nemijlocit activitatea de urmărire penală a poliției judiciare și a organelor de cercetare penală speciale, prevăzute de lege; în exercitarea funcției de urmărire penală și de supraveghere a cercetărilor penale, procurorul și organele de cercetare penală, pe care le supraveghează, au ca atribuție strângerea probelor al căror rol și scop este acela de a servi ca temei de trimitere sau netrimitere în judecată; procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți și instanța de judecată; exercită acțiunea penală; exercită acțiunea civilă, în cazurile prevăzute de lege; încheie acordul de recunoaștere a vinovăției, în condițiile legii; formulează și exercită contestațiile și căile de atac prevăzute de lege împotriva hotărârilor judecătorești; îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de lege.

44. În ceea ce privește faza urmăririi penale, Curtea reține că aceasta este cea dintâi etapă a procesului penal, premergătoare judecării, ce se desfășoară conform unei proceduri nepublice și are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea persoanelor care au săvârșit o infracțiune și la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată (a se vedea și Decizia nr. 23 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 240 din 31 martie 2016, paragraful 19).

45. De asemenea, Curtea constată că, în literatura de specialitate, numeroși autori au subliniat importanța urmăririi penale ca fază distinctă a procesului penal. Astfel, în unele opinii se arată că necesitatea de a contracara activitatea infracțională a condus la înființarea unor organe specializate care să realizeze anumite activități specifice într-o fază premergătoare desfășurării judecării. Astfel, s-a simțit nevoia înființării unor organe specializate în descoperirea infracțiunilor, identificarea și prinderea infractorilor în vederea trimiterii lor în judecată. Aceste organe au o competență bine determinată prin lege și își desfășoară activitatea în faza de urmărire penală. În lumina dispozițiilor Codului de procedură penală în vigoare, urmărirea penală are un conținut și o desfășurare riguros limitate la ceea ce este necesar pentru a atinge scopul acestei faze procesuale și al procesului penal în general.

46. Astfel, Curtea observă că, potrivit art. 89 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, pe lângă fiecare curte de apel, tribunal, tribunal pentru minori și familie și judecătoria funcționează un parchet, iar, potrivit secțiunii 1 a capitolului II din același act normativ, pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează, de asemenea, un parchet.

Totodată, Curtea reține că, potrivit art. 56 alin. (6) din Codul de procedură penală, este competent să efectueze ori, după caz, să conducă și să supravegheze urmărirea penală procurorul de la parchetul corespunzător instanței care, potrivit legii, judecă în primă instanță cauza, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel. Având în vedere aceste aspecte, Curtea constată că urmărirea penală în cazul infracțiunilor de o complexitate redusă este prevăzută în competența parchetelor ce funcționează pe lângă judecătorii, pe când, în cazul infracțiunilor complexe, competența de a efectua urmărirea penală este dată unor parchete ce funcționează pe lângă instanțe de grad superior.

47. Totodată, Curtea reține că accederea în funcție, precum și întregul parcurs profesional al procurorilor sunt reglementate prin dispozițiile Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor. Astfel, promovarea procurorilor se face, potrivit art. 43 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, numai prin concurs organizat la nivel național, în limita posturilor vacante existente. De asemenea, potrivit art. 44 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, pot participa la concursul de promovare la parchetele imediat superioare procurorii care au avut calificativul „foarte bine” la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani și îndeplinesc anumite condiții minime de vechime.

48. Așa fiind, Curtea apreciază că nu poate fi de acceptat ca un parchet ierarhic inferior să efectueze sau să supravegheze urmărirea penală în cauze care, potrivit legii, sunt date în competența unui parchet ierarhic superior. De altfel, chiar dispozițiile art. 325 din Codul de procedură penală permit preluarea de către un parchet, în vederea efectuării sau supravegheerii urmăririi penale, a cauzelor care nu sunt date, potrivit legii, în competența sa, dar, numai în cazul în care parchetul care preia cazul este un parchet ierarhic superior celui care are competența de a efectua sau supraveghea urmărirea penală.

49. În continuare, din perspectiva competenței materiale a organelor de urmărire penală, Curtea observă că, de regulă, urmărirea penală este realizată de poliția judiciară și de organele de cercetare penală speciale. Cu toate acestea, urmărirea penală se efectuează, în mod obligatoriu, de către procuror în cazurile prevăzute de dispozițiile art. 56 alin. (3) din Codul de procedură penală și, în mod obligatoriu, de procurorul militar în cazul infracțiunilor săvârșite de militari, potrivit art. 56 alin. (4) din același act normativ. Totodată, potrivit art. 56 alin. (6) din Codul de procedură penală, este competent să efectueze ori, după caz, să conducă și să supravegheze urmărirea penală procurorul de la parchetul corespunzător instanței care, potrivit legii, judecă în primă instanță cauza, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

50. Pe de altă parte, Curtea constată că tocmai importanța urmăririi penale ca fază distinctă a procesului penal a determinat înființarea unor organe de urmărire penală cu competențe speciale. Spre exemplu, prin Legea nr. 508/2004 a fost înființată Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, în cadrul Ministerului Public, ca structură specializată în combaterea infracțiunilor de criminalitate organizată și terorism a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în prezent activitatea acesteia fiind reglementată de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2016; iar prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002 a fost înființată Direcția Națională Anticorupție, ca structură cu personalitate juridică, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu competența de a cerceta infracțiuni de corupție și cele asimilate acestora.

51. În acest context, Curtea reține că înființarea unor structuri specializate presupune și o anumită competență specializată a acestora, strict determinată de lege, astfel că efectuarea sau supravegheerea urmăririi penale în cauze care excedează acestei competențe determină o deturnare a scopului normelor legale ce au stat la baza înființării acestor structuri specializate.

52. Având în vedere aceste aspecte, Curtea observă că, deși există modificări ale normelor ce guvernează urmărirea penală

și implicit a competenței de realizare a acesteia, aceste modificări nu au determinat o diminuare a importanței acestei faze procesuale și nici a rolului pe care organul de urmărire penală îl ocupă în cadrul procesului penal, astfel încât să se desprindă o justificare rezonabilă a eliminării din categoria nulităților absolute a nerespectării dispozițiilor referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală.

53. În acest context, Curtea reține că, în doctrină, în ceea ce privește noțiunea de competență, s-a constatat că aceasta este inseparabilă de organele procesului penal, organele judiciare penale fiind repartizate după criteriile de competență prevăzute de lege asupra anumitor infracțiuni sau anumitor acte ori măsuri dintr-o anumită fază a procesului penal. Tocmai această circumstanțiere, delimitare și repartizare a exercițiului atribuțiilor organelor judiciare proiectează noțiunea competenței penale. În același timp, nici nu s-ar putea imagina exercițiul acestor atribuții fără aceste măsuri impuse prin organizarea competenței, ce determină însăși capacitatea pe care o au diferitele organe judiciare de a-și îndeplini funcțiile esențiale prevăzute de lege, respectiv asupra căror cauze penale, în ce grad și în ce circumscricție teritorială își pot exercita competențele.

54. În contextul celor anterior expuse, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a statuat că o consecință a prevederilor art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, care prevăd obligativitatea respectării, în România, a Constituției, a supremației sale și a legilor, este aceea că legiuitorul trebuie să reglementeze din punct de vedere normativ atât cadrul de desfășurare a procesului penal, cât și competența organelor judiciare și modul concret de realizare a fiecărei subdiviziuni, a fiecărei etape a procesului penal. Astfel, Curtea a constatat că legiuitorul trebuie să prevadă cu exactitate obligațiile pe care le are fiecare organ judiciar, care se impune a fi circumscrise modului concret de realizare a atribuțiilor acestora, prin stabilirea, în mod neechivoc, a operațiunilor pe care acestea le îndeplinesc în exercitarea atribuțiilor lor (Decizia nr. 23 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 240 din 31 martie 2016, paragrafele 15, 16).

55. Astfel, Curtea constată că reglementarea competențelor organelor judiciare reprezintă un element esențial ce decurge din principiul legalității, principiu ce se constituie într-o componentă a statului de drept. Aceasta deoarece o regulă esențială a statului de drept este aceea că atribuțiile/competențele autorităților sunt definite prin lege. Principiul legalității presupune, în principal, că organele judiciare acționează în baza competenței pe care legiuitorul le-a conferit-o, iar, subsecvent, presupune că acestea trebuie să respecte atât dispozițiile de drept substanțial, cât și pe cele de drept procedural incidente, inclusiv a normelor de competență. În acest sens, dispozițiile art. 58 din Codul de procedură penală reglementează instituția verificării competenței de către organul de urmărire penală, care este dator să își verifice competența imediat după sesizare, iar dacă constată că nu este competent să efectueze sau să supravegheze urmărirea penală, fie să dispună de îndată, prin ordonanță, declinarea de competență, fie să trimită de îndată cauza procurorului care exercită supravegheerea, în vederea sesizării organului competent.

56. Pe de altă parte, în ceea ce privește legiuitorul, principiul legalității — componentă a statului de drept — îl obligă pe acesta să reglementeze în mod clar competența organelor judiciare. În acest sens, Curtea a statuat că legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Decizia nr. 348 din 17 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 529 din 16 iulie 2014, paragraful 17). Cu toate acestea, Curtea apreciază că sarcina legiuitorului nu poate fi considerată îndeplinită doar prin adoptarea unor reglementări relative la competența organelor judiciare. Având în vedere importanța regulilor de competență în materia penală,

legiuitorului îi incumbă obligația de a adopta prevederi care să determine respectarea acesteia în practică, prin reglementarea unor sancțiuni adecvate aplicabile în caz contrar. Aceasta deoarece aplicarea efectivă a legislației poate fi obstructivă prin absența unor sancțiuni corespunzătoare, precum și printr-o reglementare insuficientă sau selectivă a sancțiunilor relevante.

57. Astfel, deși este recunoscut faptul că nulitatea absolută nu poate interveni în cazul oricărei încălcări a normelor de procedură, Curtea apreciază că aceasta trebuie să fie incidentă atunci când normele de procedură încălcate reglementează un domeniu cu implicații decisive asupra procesului penal. Referitor la normele de competență, Curtea observă că, pentru buna desfășurare a activității organelor judiciare, se impune respectarea fermă a competenței lor materiale și după calitatea persoanei. Nerespectarea normelor legale privind competența materială și după calitatea persoanei produce o vătămare care constă în dereglarea mecanismului prin care este administrată justiția. Aceasta este și explicația pentru care încălcarea dispozițiilor legale privind această competență se sancționează în reglementarea anterioară cu nulitatea absolută.

58. Or, eliminarea din categoria nulităților absolute a nerespectării dispozițiilor referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală permite aplicarea în procesul penal a unui criteriu subiectiv de apreciere din partea organului de urmărire penală. Astfel, prin nereglementarea unei sancțiuni adecvate în cazul nerespectării de către organul de urmărire penală a competenței sale materiale și după calitatea persoanei, legiuitorul a creat premisa aplicării aleatorii a normelor de competență pe care le-a adoptat.

59. Pe de altă parte, Curtea reține că incidența nulității relative în cazul nerespectării dispozițiilor referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală determină în sarcina celui ce o invocă obligația dovedirii unui interes procesual propriu în respectarea dispoziției legale încălcate, a dovedirii unei vătămări a drepturilor sale prin nerespectarea dispoziției, a dovedirii imposibilității înlăturării acestei vătămări altfel decât prin desființarea actului.

60. În ceea ce privește vătămarea ce trebuie dovedită, Curtea observă că în doctrină s-a apreciat că, deși legea nu precizează în ce poate consta vătămarea procesuală, aceasta se poate constitui în încălcarea drepturilor pe care le au părțile în procesul penal. Totodată, în doctrină, s-a arătat că se poate defini vătămarea ca atingerea adusă principiilor fundamentale

ale procesului penal din care rezultă posibilitatea de a nu se realiza scopul acestuia. De asemenea, s-a menționat că, prin vătămare, se poate înțelege orice atingere adusă justiției sau intereselor legitime ale părților. Atingerea se aduce părților din proces în cazul în care li se încalcă un drept procesual ori o garanție procesuală de natură a le asigura apărarea intereselor lor legitime în cursul procesului penal.

61. Așa fiind, din analiza dispozițiilor art. 282 din Codul de procedură penală și a celor reținute de doctrină, Curtea constată că, în cazul nulității relative, vătămarea se referă la o încălcare a normelor ce are drept consecință o afectare a drepturilor procesuale ale persoanei îndreptățite de a o invoca. Astfel, teoretic, orice încălcare de către organul de urmărire penală a normelor relative la drepturile procesuale poate determina o vătămare independent de respectarea regulilor de competență ale acestuia. În consecință, demonstrarea vătămării va putea fi realizată prin relevarea consecințelor actului organului de urmărire penală, printr-o modalitate independentă, ce nu implică, întotdeauna, analiza respectării competenței acestuia. Cu alte cuvinte, încălcarea de către organul de urmărire penală a normelor relative la drepturile procesuale poate produce o vătămare, chiar și atunci când normele de competență au fost respectate, situație în care vătămarea e mai ușor de dovedit, fiind precis determinată.

62. Or, Curtea constată că dovedirea unei vătămări a drepturilor unei persoane exclusiv prin nerespectarea de către organul de urmărire penală a dispozițiilor referitoare la competența după materie și după persoană se transformă într-o probă greu de realizat de către cel interesat, ce echivalează, în fapt, cu o veritabilă *probatio diabolica*, și implicit determină încălcarea dreptului fundamental la un proces echitabil. Tocmai de aceea legiuitorul codurilor de procedură penală anterioare a prevăzut sub sancțiunea nulității absolute nerespectarea normelor de competență materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală, vătămarea procesuală fiind, în această situație, prezumată *iuris et de iure*.

63. Având în vedere aceste aspecte, Curtea constată că, prin eliminarea din categoria nulităților absolute a nerespectării dispozițiilor referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală, legiuitorul nu și-a îndeplinit obligația ce decurge din respectarea principiului legalității, ceea ce contravine art. 1 alin. (3) și (5) și art. 21 alin. (3) din Constituție.

64. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Cristinel Mocioi în Dosarul nr. 3.914/103/2014 al Tribunalului Neamț — Secția penală, de Ovidiu Eugen Knobloch în Dosarul nr. 86/102/2016/a1 al Curții de Apel Târgu Mureș — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, de Budi Rua Doru în Dosarul nr. 1.474/88/2016 al Tribunalului Tulcea — Secția penală, de Delia Marina Podea în Dosarul nr. 4.014/108/2016/a1 al Curții de Apel Timișoara — Secția penală și constată că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 281 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală, care nu reglementează în categoria nulităților absolute încălcarea dispozițiilor referitoare la competența materială și după calitatea persoanei a organului de urmărire penală, este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Guvernului, celor două Camere ale Parlamentului, Tribunalului Neamț — Secția penală, Curții de Apel Târgu Mureș — Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, Tribunalului Tulcea — Secția penală și Curții de Apel Timișoara — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 4 mai 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,
Daniela Ramona Marițiu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 368

din 30 mai 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) și ale art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia-Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Oana Cristina Puică	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) și ale art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal, excepție ridicată, din oficiu, de instanța de judecată în Dosarul nr. 3.422/108/2015 al Tribunalului Arad — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 64D/2016.

2. Dezbaterile au avut loc la data de 14 martie 2017, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Mincă, și au fost consemnate în încheierea din acea dată, când Curtea, în temeiul art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, a amânat pronunțarea la 4 aprilie și, respectiv, 27 aprilie 2017. La această dată, constatând că nu sunt prezenți, potrivit art. 58 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 47/1992, toți judecătorii care au participat la dezbateri, Curtea a amânat pronunțarea pentru 9 mai și, respectiv, 30 mai 2017.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

3. Prin Încheierea din 16 decembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 3.422/108/2015, **Tribunalul Arad — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) și ale art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal**. Excepția a fost ridicată, din oficiu, de instanța de judecată cu ocazia soluționării unei cauze penale referitoare la stabilirea vinovăției unui inculpat sub aspectul săvârșirii a 46 de infracțiuni de înșelăciune [art. 244 alin. (2) din Codul penal], a 46 de infracțiuni de fals în înscrisuri sub semnătură privată (art. 322 din Codul penal) și a 46 de infracțiuni de fals informatic (art. 325 din Codul penal).

4. În motivarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată, autoare a excepției, susține că sintagma „*împotriva aceluiași subiect pasiv*” din cuprinsul dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal — care exclude compatibilitatea infracțiunii continuate cu pluralitatea de subiecți pasivi, excepție făcând doar situațiile reglementate de dispozițiile art. 238 din Legea nr. 187/2012 (pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal) — încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3)—(5) privind statul de drept, separația și echilibrul puterilor și principiul legalității, ale art. 16

alin. (1) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, ale art. 44 alin. (2) teza întâi privind garantarea și ocrotirea proprietății private în mod egal de lege, indiferent de titular, ale art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți și ale art. 126 alin. (1) și (3) privind înfăptuirea justiției prin instanțele judecătorești, Înalta Curte de Casație și Justiție fiind cea care asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești. În acest sens, menționează că, sub reglementarea Codului penal din 1969, practica judiciară a fost în sensul compatibilității infracțiunii continuate cu pluralitatea de subiecți pasivi în cazul infracțiunilor împotriva patrimoniului. Consideră că sintagma criticată încalcă dreptul de apreciere al instanțelor judecătorești cu privire la interpretarea și aplicarea legii, în condițiile în care instanțele judecătorești sunt cele care au competența constituțională de a înfăptui justiția. Arată că, în speță, deși cele 138 de acte materiale calificate ca infracțiuni săvârșite în concurs — din care 46 de infracțiuni de înșelăciune [art. 244 alin. (2) din Codul penal], 46 de infracțiuni de fals în înscrisuri sub semnătură privată (art. 322 din Codul penal) și 46 de infracțiuni de fals informatic (art. 325 din Codul penal) — au fost comise în realizarea unei rezoluții infracționale comune, instanța de judecată nu poate reține că este vorba de 3 infracțiuni în formă continuată (fiecare infracțiune fiind săvârșită prin câte 46 de acte materiale, având în vedere că sunt 46 de subiecți pasivi), deoarece nu este îndeplinită condiția unității de subiect pasiv, așa cum se desprinde aceasta din dispozițiile art. 35 alin. (1) din Codul penal. Astfel, raportat la gradul redus de pericol social al faptelor săvârșite și având în vedere incidența, în speță, a cauzei speciale de reducere a pedepsei prevăzute de art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, dacă instanța stabilește pentru fiecare infracțiune în parte câte o pedeapsă cu închisoarea egală cu minimul special redus cu o treime, aceasta înseamnă stabilirea unor pedepse minime cu închisoarea de câte 8 luni pentru fiecare infracțiune de înșelăciune, de câte 4 luni pentru fiecare infracțiune de fals în înscrisuri sub semnătură privată și de câte 8 luni pentru fiecare infracțiune de fals informatic. Potrivit dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal, la pedeapsa cea mai grea — de 8 luni — se adaugă un spor de o treime din totalul — de 912 luni — al celorlalte pedepse cu închisoare stabilite, ceea ce înseamnă 304 luni, adică un spor obligatoriu de 25 de ani și 4 luni, astfel că pedeapsa rezultantă este de 26 de ani, pentru un prejudiciu total de 22.801 lei. La aceasta se adaugă o pedeapsă anterioară de 2 ani închisoare, ca urmare a revocării suspendării condiționate a executării pedepsei sub supraveghere, inculpatul urmând să execute 28 de ani de închisoare. Dacă, privind individual limitele de pedeapsă, nu se poate afirma că există o disproporție între pedepsele stabilite și infracțiunile săvârșite, totuși, prin aplicarea regulilor concursului de infracțiuni, rezultă o disproporție vădită,

pe de o parte, între pedeapsa individuală cea mai grea și pedeapsa rezultantă, iar, pe de altă parte, între pedeapsa rezultantă și ansamblul activității infracționale a inculpatului, inclusiv din perspectiva interesului societății de a-l pedepsi suplimentar pentru perseverența sa infracțională. Apreciază că o atare agravare a răspunderii penale nu respectă principiul proporționalității între valoarea socială lezată prin infracțiune și regimul sancționator aplicabil. Observă că sintagma „și împotriva aceluiași subiect pasiv” cuprinsă în dispozițiile art. 35 alin. (1) din Codul penal — care impune condiția unității subiectului pasiv în cazul infracțiunii continuate — poate duce la aplicarea pedepsei maxime de 30 de ani pentru infracțiuni de mic pericol social (infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni de fals etc.) săvârșite în mod repetat, în timp ce, în cazul uciderii mai multor persoane ca urmare a unei infracțiuni unice de omor calificat, făptuitorul poate primi, în temeiul art. 189 alin. (1) lit. f) din Codul penal, o pedeapsă de la 15 la 25 de ani. Or, în condițiile în care valoarea socială supremă este viața omului, iar câteva sute de furturi din buzunare sunt, în modul cel mai evident, mai puțin grave decât un singur omor săvârșit chiar și asupra unei singure persoane, reiese o lipsă vădită de proporționalitate în dozarea pedepsei în raport cu valorile sociale ocrotite de legea penală. Consideră că legiuitorul, în opera sa de individualizare legală a pedepsei, are obligația de a respecta principiul proporționalității, ceea ce înseamnă că pedepsele trebuie să fie corelate cu gradul de pericol social abstract al fiecărei infracțiuni în parte, pericol determinat de importanța valorilor sociale ocrotite, dar și de măsura în care aceste valori pot fi vătămate.

5. De asemenea, instanța de judecată, autoare a excepției, susține că dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal — care prevăd că, în cazul concursului de infracțiuni, când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor fix, egal cu o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite — încalcă prevederile constituționale ale art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, precum și ale art. 11 alin. (1) și (2) cu privire la tratatele ratificate de Parlament și ale art. 148 alin. (2)—(4) privind aplicarea cu prioritate a prevederilor tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, raportate la prevederile art. 49 paragraful 3 referitor la principiul proporționalității pedepselor din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, întrucât împiedică instanța de judecată să individualizeze pedeapsa rezultantă prin adăugarea la pedeapsa cea mai grea a unui spor variabil, de cel mult o treime din totalul celorlalte pedepse cu închisoarea stabilite. Așadar, neconstituționalitatea derivă nu din aplicarea obligatorie a unui spor de pedeapsă în cazul concursului de infracțiuni, ci din imposibilitatea judecătorului de a doza acest spor în limita unei treimi din totalul celorlalte pedepse cu închisoarea stabilite pe lângă pedeapsa cea mai grea. Menționează că restricțiile generale, automate și nediferențiate referitoare la drepturi consacrate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale au fost condamnate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului [Hotărârea din 6 octombrie 2005, pronunțată în Cauza *Hirst împotriva Regatului Unit (nr. 2)*, paragraful 82]. Arată că, prin Decizia nr. 711 din 27 octombrie 2015, Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal, dar prin raportare la alte texte constituționale, atingând numai tangențial, în cadrul analizei efectuate, principiul proporționalității ce izvorăște din prevederile art. 53 din

Constituție. Precizează că, în jurisprudența sa, Curtea a făcut, în mai multe rânduri, aplicarea principiului proporționalității, de exemplu, prin deciziile nr. 361 din 7 mai 2015 și nr. 712 din 4 decembrie 2014. În fine, invocă și considerentele Deciziei nr. LXXIV (74) din 5 noiembrie 2007, pronunțată în recurs în interesul legii, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că, în domeniul dreptului penal, principiul proporționalității își găsește expresia specifică în criteriile generale de individualizare a pedepselor, în raport cu care la stabilirea și aplicarea acestora trebuie să se țină seama atât de gradul de pericol social abstract, astfel cum el este determinat în textul de lege incriminator, cât și de împrejurările concrete ale săvârșirii faptei și toate trăsăturile ce îl caracterizează pe infractor.

6. Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

7. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) și ale art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal este neîntemeiată. În acest sens, arată că, potrivit art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituție, infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora se reglementează prin lege organică, revenind legiuitorului să prevadă care este conținutul concursului de infracțiuni, precum și tratamentul sancționator aplicabil acestuia. Reglementarea modalității de calculare a sporului de pedeapsă în funcție de totalul pedepselor stabilite pe lângă pedeapsa cea mai grea, precum și a condițiilor reținerii concursului de infracțiuni, nu este de natură a afecta caracterul legal al sancțiunilor penale ori proporționalitatea acestora, odată ce atât limitele pedepselor aplicabile pentru toate tipurile de infracțiuni, cât și modalitatea de calculare a sporului aplicabil concursului de infracțiuni sunt expres prevăzute de lege, prin norme clare, accesibile și previzibile. Sporul obligatoriu adăugat la pedeapsa cea mai grea este o consecință a pluralității de infracțiuni, iar nu o sporire aleatorie a pedepsei, aceasta fiind aplicată în limitele legale și cu respectarea criteriilor de individualizare pentru fiecare faptă comisă. Alegerea uneia sau a alteia dintre soluțiile consacrate în diversele sisteme de drept — absorbția, cumulul juridic, cumulul aritmetic, sporul obligatoriu, sporul facultativ etc. — reprezintă o opțiune de politică legislativă, ce constituie atributul exclusiv al legiuitorului, în virtutea rolului său constituțional. Astfel, consideră că rolul instanței de judecată — acela de înfăptuire a actului de justiție — este pe deplin realizat și în cazul în care legea impune aplicarea unui spor obligatoriu de pedeapsă, deoarece instanța dispune de marja de apreciere necesară și de posibilitatea de individualizare a pedepselor cu ocazia stabilirii pedepsei pentru fiecare infracțiune concurentă. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal prin raportare la prevederile art. 44 din Constituție privind dreptul de proprietate privată, apreciază că textul de lege criticat nu are legătură cu acest principiu constituțional, astfel că nu este de natură a afecta aplicarea sa. Arată că, potrivit art. 44 din Constituție, proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular, în timp ce unitatea de subiect pasiv presupune, în cazul infracțiunilor patrimoniale, existența aceluiași subiect pasiv al diferitelor acte de executare ce intră în conținutul infracțiunii continuate, iar nu existența unei singure persoane fizice sau juridice care este titulară a dreptului de proprietate. Consideră lămuritoare, în acest sens, dispozițiile art. 238 lit. a) din Legea nr. 187/2012, potrivit cărora, în aplicarea

dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal, condiția unității subiectului pasiv se consideră îndeplinită și atunci când bunurile ce constituie obiectul infracțiunii se află în coproprietatea mai multor persoane. Așadar, aspectele invocate de autoarea excepției în ceea ce privește raportarea la art. 44 din Constituția României sunt unele de aplicare a legii, iar nu de constituționalitate a acesteia. De asemenea consideră că textele art. 35 alin. (1) și art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal nu conțin prevederi de natură să reglementeze existența unei discriminări, deoarece nu este incident în cauză niciunul dintre criteriile de discriminare reținute în art. 4 din Constituție, dispozițiile de lege criticate aplicându-se nediferențiat tuturor persoanelor aflate în aceeași situație juridică, fără privilegii și fără discriminări. Arată că principiul egalității presupune egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, iar nu egalitatea de tratament juridic aplicat unei categorii de cetățeni în comparație cu alta. De altfel, așa cum instanța de contencios constituțional a stabilit în mod constant în jurisprudența sa, principiul egalității nu înseamnă uniformitate, astfel încât, dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite tratamentul juridic nu poate fi decât diferit.

8. **Avocatul Poporului** precizează că își menține punctul de vedere reținut în Decizia Curții Constituționale nr. 54 din 24 februarie 2015, în sensul că dispozițiile de lege criticate sunt constituționale.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 35 alin. (1) și ale art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal, care au următorul cuprins:

— Art. 35 alin. (1): *„Infracțiunea este continuată când o persoană săvârșește la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții și împotriva aceluiași subiect pasiv, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni.”;*

— Art. 39 alin. (1) lit. b): *„(1) În caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică pedeapsa, după cum urmează: [...] b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite.”;*

12. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții de lege, instanța de judecată, autoarea a excepției, invocă încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3)—(5) privind statul de drept, separația și echilibrul puterilor și principiul legalității, ale art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, ale art. 44 alin. (2) teza întâi privind garantarea și ocrotirea proprietății private în mod egal de lege, indiferent de titular, ale art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor

drepturi sau al unor libertăți și ale art. 126 alin. (1) și (3) privind îndeplinirea justiției prin instanțele judecătorești, Înalta Curte de Casație și Justiție fiind cea care asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, precum și ale art. 11 alin. (1) și (2) cu privire la tratatele ratificate de Parlament și ale art. 148 alin. (2)—(4) privind aplicarea cu prioritate a prevederilor tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, raportate la prevederile art. 49 paragraful 3 referitor la principiul proporționalității pedepselor din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că dispozițiile art. 35 alin. (1) din Codul penal au mai fost supuse controlului de constituționalitate, inclusiv prin raportare la prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție, invocate și în prezenta cauză. Astfel, prin Decizia nr. 54 din 24 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 257 din 17 aprilie 2015, Decizia nr. 837 din 8 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 7 martie 2016, Decizia nr. 717 din 6 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 168 din 8 martie 2017, și prin Decizia nr. 726 din 6 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 130 din 20 februarie 2017, Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal.

14. Așa cum a reținut Curtea Constituțională în jurisprudența sa, dispozițiile art. 35 alin. (1) din Codul penal reglementează infracțiunea continuată, adăugând la definiția consacrată prin prevederile art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969 condiția săvârșirii infracțiunii împotriva aceluiași subiect pasiv. Prin urmare, potrivit actualei reglementări, infracțiunea continuată constă în săvârșirea de către o persoană la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții infracționale și împotriva aceluiași subiect pasiv, de acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni, fiind, astfel, caracterizată atât prin unitate sub aspectul laturii subiective, cât și prin unitate de subiect pasiv. Cu privire la acest ultim aspect, în temeiul dispozițiilor art. 238 din Legea nr. 187/2012, condiția unității subiectului pasiv se consideră îndeplinită și atunci când bunurile ce constituie obiectul infracțiunii se află în coproprietatea mai multor persoane, precum și atunci când infracțiunea a adus atingere unor subiecți pasivi secundari diferiți, dar subiectul pasiv principal este unic (Decizia nr. 54 din 24 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 257 din 17 aprilie 2015, paragraful 16, Decizia nr. 837 din 8 decembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 170 din 7 martie 2016, paragraful 11, Decizia nr. 717 din 6 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 168 din 8 martie 2017, paragraful 16, și Decizia nr. 726 din 6 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 130 din 20 februarie 2017, paragraful 17).

15. O amplă analiză de drept comparat a noțiunii de „infracțiune continuată” a fost realizată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza *Rohlena împotriva Republicii Cehe*. Astfel, prin Hotărârea din 27 ianuarie 2015, pronunțată în cauza menționată, Curtea de la Strasbourg a reținut că infracțiunea continuată constă în săvârșirea mai multor fapte ce întrunesc elementele aceleiași infracțiuni (sau ale unei infracțiuni similare), fapte comise într-o anumită perioadă de timp (paragraful 28). Noțiunea — introdusă în dreptul european în Evul Mediu pentru a pondera regula de drept roman excesiv de severă *quod*

criminae tot poenae, care consacra suma materială a tuturor pedepselor — a cunoscut două abordări diferite. Potrivit unei concepții subiective — întâlnită în Italia —, infracțiunea continuată reprezenta un grup de fapte unite de o intenție unică și de același „desen infracțional”. Conform concepției obiective — dezvoltată, în special, în Germania —, infracțiunea continuată se caracteriza prin intenția repetată a autorului său de a ataca același bun sau obiect juridic ori un bun sau obiect juridic similar. Având în vedere că repetarea actelor infracționale și existența intenției infracționale erau înlesnite de circumstanțe materiale — între altele, legătura de proximitate temporală și natura obiectului juridic afectat —, s-a considerat că este justificată impunerea unei pedepse mai ușoare. Concepția obiectivă cu privire la infracțiunea continuată s-a răspândit în toată Europa, fiind adoptată în mai multe legislații. Totuși, pentru a nu da dovadă de prea multă clemență față de recidiviști, unii legiuitori au limitat aplicarea acestei noțiuni la anumite categorii de infracțiuni (paragraful 30).

16. Cercetarea desfășurată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în toate cele 47 de state membre ale Consiliului Europei a confirmat, așadar, existența unei tradiții europene ce consacră noțiunea de „infracțiune continuată” în concepția sa obiectivă. Majoritatea acestor state au introdus noțiunea respectivă în ordinea juridică internă, fie pe cale de dispoziții legale exprese, fie prin intermediul practicii judiciare (paragraful 31). Elementele de drept comparat de care a dispus Curtea de la Strasbourg cu privire la existența conceptului de „infracțiune continuată” indică o convergență puternică între sistemele de drept naționale ale statelor membre ale Consiliului Europei în acest domeniu. Astfel, pare să existe un larg consens, rezultat dintr-o lungă tradiție europeană, cu privire la caracteristicile infracțiunii continuate, unitatea juridică a respectivelor fapte ilicite fiind stabilită atât prin elemente obiective (*actus reus*), cât și prin elemente subiective (*mens rea*): a) autorul trebuie să comită un anumit număr de fapte ilicite contra aceleiași valori sociale și, adesea, victima este aceeași; b) este necesar să existe cel puțin o asemănare a modurilor de operare a actelor individuale (*modus operandi*) sau alte circumstanțe materiale care să unească faptele respective într-un întreg (*actus reus*); c) între actele distincte trebuie să existe o legătură temporală, aceasta fiind apreciată în funcție de circumstanțele fiecărui caz în parte; d) toate faptele trebuie să prezinte aceeași intenție sau același „desen infracțional” (*mens rea*), chiar dacă nu toate au fost plănuite *ab initio*; e) actele distincte trebuie să întrunească, în mod explicit sau implicit, elementele constitutive ale aceleiași/aceleorași infracțiuni (paragraful 33).

17. În fine, Curtea de la Strasbourg a reținut, prin hotărârea mai sus menționată, că pedeapsa stabilită în cazul infracțiunii continuate este, în mod invariabil, mai ușoară decât cea aplicată — potrivit cumulului aritmetic sau juridic — pentru o pluralitate de infracțiuni (paragraful 36).

18. În ceea ce privește sistemul de drept românesc, Curtea Constituțională constată că dispozițiile art. 35 alin. (1) din Codul penal prevăd soluția incompatibilității infracțiunii continuate cu pluralitatea de subiecți pasivi. Aceasta înseamnă că — în cazul săvârșirii de către o persoană la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții, a unor acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni —, dacă nu este îndeplinită condiția unității subiectului pasiv, instanța nu poate face aplicarea prevederilor art. 35 alin. (1) și ale art. 36 alin. (1) din Codul penal referitoare la infracțiunea continuată și

la pedeapsa pentru aceasta, ci devin incidente dispozițiile art. 38 și ale art. 39 din Codul penal privind concursul de infracțiuni și tratamentul lui sancționator.

19. Curtea observă că — sub reglementarea Codului penal din 1969 — practica instanțelor judecătorești a fost în sensul compatibilității infracțiunii continuate cu pluralitatea de subiecți pasivi în cazul anumitor categorii de infracțiuni, cum ar fi infracțiunile contra patrimoniului. Potrivit doctrinei actuale, prin introducerea sintagmei „și împotriva aceluiași subiect pasiv” în cuprinsul dispozițiilor art. 35 alin. (1) din noul Cod penal, legiuitorul a dorit să curme controversa referitoare la unitatea subiectului pasiv al acțiunilor sau inacțiunilor componente ale unei infracțiuni continuate, după cum este vorba de infracțiuni contra persoanei sau contra patrimoniului.

20. Curtea reține că infracțiunea continuată se sancționează, potrivit dispozițiilor art. 36 alin. (1) din Codul penal, cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, al cărei maxim se poate majora cu cel mult 3 ani în cazul pedepsei închisorii, respectiv cu cel mult o treime în cazul pedepsei amenzii, în timp ce tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni este mult mai sever, așa cum rezultă din prevederile art. 39 alin. (1) din Codul penal. Concursul de infracțiuni, reglementat de prevederile art. 38 din Codul penal, reprezintă o formă a pluralității de infracțiuni, alături de recidivă și de pluralitatea intermediară, care constă fie în săvârșirea a două sau mai multe infracțiuni de către aceeași persoană înainte de a fi condamnată definitiv pentru vreuna dintre ele sau în comiterea unei infracțiuni pentru săvârșirea sau ascunderea altei infracțiuni [concurș real de infracțiuni — art. 38 alin. (1) din Codul penal], fie în comiterea de către o persoană a unei acțiuni sau a unei inacțiuni, care, din cauza împrejurărilor în care a avut loc sau a urmărilor pe care le-a produs, realizează conținutul mai multor infracțiuni [concurș formal — art. 38 alin. (2) din Codul penal]. Referitor la tratamentul sancționator, art. 39 alin. (1) din Codul penal prevede că, în caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică o pedeapsă, după cum urmează: a) când s-au stabilit o pedeapsă cu detențiune pe viață și una sau mai multe pedepse cu închisoare ori cu amendă, se aplică pedeapsa detențiunii pe viață; b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite; c) când s-au stabilit numai pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite; d) când s-au stabilit o pedeapsă cu închisoare și o pedeapsă cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii, la care se adaugă în întregime pedeapsa amenzii; e) când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoare și mai multe pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii conform lit. b), la care se adaugă în întregime pedeapsa amenzii conform lit. c).

21. Curtea consideră necesară schimbarea jurisprudenței sale cu privire la dispozițiile art. 35 alin. (1) din Codul penal, ținând cont de evoluția legislației, a doctrinei și a practicii judiciare în materia infracțiunii continuate și reevaluând impactul dispozițiilor de lege criticate sub aspectul excluderii aplicării lor în numeroase situații în care nu se poate justifica însă, în mod rațional și obiectiv, incidența tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni. Astfel, Curtea constată că sintagma „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal, care impune condiția unității subiectului pasiv în cazul infracțiunii continuate, creează discriminare în cadrul aceleiași categorii de persoane care

săvârșesc la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni, ceea ce atrage încălcarea prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție cu privire la egalitatea cetățenilor în fața legii. Curtea reține că apărarea prin mijloace de drept penal a ordinii constituționale ține de competența Parlamentului, dar intră în atribuțiile Curții Constituționale verificarea modului în care politica penală configurată de legiuitor se reflectă asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, în vederea respectării unui just echilibru în raport cu valoarea socială ocrotită (Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, Decizia nr. 3 din 15 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 71 din 29 ianuarie 2014, și Decizia nr. 603 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 845 din 13 noiembrie 2015).

22. În acest sens, Curtea observă că, potrivit dispozițiilor art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal, în cazul concursului de infracțiuni, când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea la care se adaugă un spor obligatoriu și fix, egal cu o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite, astfel că, în situația săvârșirii, la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții, a unui număr mare de acțiuni sau inacțiuni — care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni —, chiar dacă acestea au un grad redus de pericol social, se ajunge, în practică, la aplicarea unei pedepse disproporționat de mari în raport cu necesitatea pedepsirii făptuitorului, întrucât, nefiind îndeplinită condiția unității subiectului pasiv, instanța de judecată nu poate face aplicarea dispozițiilor privind infracțiunea continuată.

23. Curtea constată că imposibilitatea reținerii infracțiunii în formă continuată — dacă nu este îndeplinită condiția unității subiectului pasiv în cazul săvârșirii de către o persoană la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții, a unor acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni —, având drept consecință obligarea instanței de judecată la aplicarea regulilor concursului de infracțiuni, creează discriminare între autorul faptei și o persoană care săvârșește la diferite intervale de timp, în realizarea aceleiași rezoluții, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni ca și în cazul primului făptuitor, însă cu îndeplinirea condiției unității subiectului pasiv. Curtea observă că persoanele în cauză se află în situații similare, din perspectiva gravității faptei săvârșite și a pericolozității făptuitorului, indiferent dacă este sau nu îndeplinită condiția unității subiectului pasiv. Cu toate acestea, autorii faptelor menționate beneficiază de un tratament juridic diferit, ce are efect asupra regimului sancționator aplicabil. Tratamentul diferențiat nu își găsește însă nicio justificare obiectivă și rezonabilă, având în vedere că unitatea subiectului pasiv poate fi un element necunoscut făptuitorului și, prin urmare, aleatoriu și exterior voinței acestuia, astfel încât nu poate constitui un criteriu legal/obligatoriu de diferențiere între infracțiunea continuată și concursul de infracțiuni. Astfel, în timp ce unitatea rezoluției infracționale este un criteriu obiectiv, intrinsec, care ține de procesul cognitiv specific comportamentului infracțional, fiind, implicit, controlabil de către subiectul activ, unitatea subiectului pasiv constituie un criteriu exterior voinței făptuitorului, independent de acesta, și, pentru acest motiv, nejustificat.

24. Sub aspectul asigurării egalității în drepturi, Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa, că principiul egalității în fața legii, consacrat de prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție, presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. El nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice (Decizia Plenumului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31 martie 2003, Decizia nr. 89 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 200 din 27 martie 2003, Decizia nr. 1.615 din 20 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 99 din 8 februarie 2012, Decizia nr. 540 din 12 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 841 din 24 octombrie 2016, paragraful 21, Decizia nr. 2 din 17 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 324 din 5 mai 2017, paragraful 22, și Decizia nr. 18 din 17 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 312 din 2 mai 2017, paragraful 22).

25. De asemenea, Curtea Constituțională — făcând referire la jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (hotărârile din 23 iulie 1968, 13 iunie 1979, 28 noiembrie 1984, 28 mai 1985, 16 septembrie 1996, 18 februarie 1999 și, respectiv, 6 iulie 2004, pronunțate în cauzele „Aspecte privind regimul lingvistic în școlile belgiene” împotriva Belgiei, paragraful 10, *Marckx împotriva Belgiei*, paragraful 33, *Rasmussen împotriva Danemarcei*, paragrafele 35, 38 și 40, *Abdulaziz, Cabales și Balkandali împotriva Regatului Unit*, paragraful 72, *Gaygusuz împotriva Austriei*, paragraful 42, *Larkos împotriva Cipru*, paragraful 29, și, respectiv, *Bocancea și alții împotriva Moldovei*, paragraful 24) — a reținut că o deosebire de tratament juridic este discriminatorie atunci când nu este justificată în mod obiectiv și rezonabil, aceasta însemnând că nu urmărește un scop legitim sau nu păstrează un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și obiectivul avut în vedere (Decizia nr. 270 din 23 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 420 din 12 iunie 2015, paragraful 25).

26. Din analiza procesului legislativ, Curtea constată că expunerea de motive care a însoțit proiectul noului Cod penal — adoptat prin angajarea răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și a Senatului — nu face nicio referire la scopul urmărit de legiuitor prin introducerea condiției unității subiectului pasiv al infracțiunii continuate. De asemenea, analiza noii reglementări în ansamblu nu relevă elemente care să conducă la evidențierea scopului avut în vedere pentru stabilirea acestui criteriu. În fine, Curtea observă că varianta expunerii de motive a noului Cod penal aflată pe site-ul Ministerului Justiției prevede că: „Acceptarea compatibilității infracțiunii continuate cu pluralitatea subiecților pasivi deschide calea extinderii nejustificate a domeniului de incidență al acesteia în cazuri în care este în mod vădit vorba despre un concurs de infracțiuni, așa cum se întâmplă în prezent. O astfel de tentație va fi cu atât mai mare în viitor, în condițiile înăsprii tratamentului sancționator prevăzut de lege pentru concursul de infracțiuni, astfel că soluția propusă de proiect își găsește pe deplin justificarea”. Cu privire la acest aspect, Curtea reține că

prezumarea eludării legii de către instanțele judecătorești cu ocazia înlăptuirii actului de justiție nu poate fi avută în vedere la stabilirea scopului legitim al unei reglementări.

27. Prin urmare, Curtea constată că sintagma „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal — care impune condiția unității subiectului pasiv în cazul infracțiunii continuate — creează o diferență de tratament juridic în cadrul aceleiași categorii de făptuitori, fără a exista vreo justificare obiectivă și rezonabilă, ceea ce atrage încălcarea prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție cu privire la egalitatea cetățenilor în fața legii, fără privilegii și fără discriminări.

28. Consecința constatării de către Curte a neconstituționalității sintagmei „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal este, practic, revenirea la soluția adoptată de practica judiciară sub reglementarea Codului penal din 1969, în sensul existenței unei compatibilități limitate între infracțiunea continuată și pluralitatea de subiecți pasivi, compatibilitate ce urmează a fi reținută de la caz la caz de instanțele judecătorești, în virtutea rolului constituțional al acestora de a asigura înlăptuirea justiției. În acest sens, Curtea observă că, potrivit practicii judiciare cristalizate sub imperiul Codului penal din 1969, pentru a stabili dacă toate acțiunile sau inacțiunile au fost comise în realizarea aceleiași rezoluții infracționale sau dacă își au sursa în rezoluții distincte este indispensabilă examinarea tuturor împrejurărilor de fapt și a condițiilor în care au fost săvârșite, putând fi avută în vedere, printre alte elemente, și identitatea persoanei vătămate. De asemenea, alte criterii de stabilire a existenței infracțiunii continuate ar putea fi: săvârșirea la intervale de timp relativ scurte a acțiunilor componente; comiterea acțiunilor asupra unor bunuri de același fel; folosirea acelorași metode, procedee, mijloace; comiterea acțiunilor în aceleași împrejurări sau condiții, precum și unitatea de scop. Fiind chemată să se pronunțe asupra unui recurs în interesul legii, Înalta Curte de Casație și Justiție a apreciat că „diferența de obiect sau de subiect pasiv al infracțiunii nu poate determina pulverizarea unei acțiuni unice sau repetate în timp, îndeplinite în realizarea

aceleiași rezoluții, în tot atâtea infracțiuni autonome concurente câte bunuri sau persoane au făcut obiectul acelei acțiuni” [Decizia nr. XLIX (49) din 4 iunie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 15 noiembrie 2007].

29. Așadar, ca urmare a constatării neconstituționalității sintagmei „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal, unitatea subiectului pasiv încetează să mai fie o condiție esențială a infracțiunii continuate și redevine un simplu criteriu de stabilire a unității rezoluției infracționale, lăsat la aprecierea organelor judiciare.

30. Tot ca efect al constatării neconstituționalității sintagmei „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal, prevederile art. 238 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 12 noiembrie 2012, prevederi ce delimitează sfera de aplicare a condiției unității subiectului pasiv, rămân fără obiect de reglementare.

31. În ceea ce privește dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal — care prevăd că, în cazul concursului de infracțiuni, când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor fix, egal cu o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite —, Curtea nu poate reține critica adusă față de prevederile constituționale ale art. 11 alin. (1) și (2) și ale art. 148 alin. (2)—(4) raportate la dispozițiile art. 49 paragraful 3 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, întrucât — potrivit prevederilor art. 51 paragraful 1 din Cartă — dispozițiile acestea se adresează statelor membre numai în situația în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii, ceea ce nu este cazul în speță.

32. De asemenea nu poate fi primită nici pretinsa încălcare de către dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal a prevederilor art. 53 din Legea fundamentală, deoarece textul constituțional invocat este aplicabil numai în ipoteza în care Curtea constată o restrângere a exercitării unor drepturi sau libertăți fundamentale ale cetățenilor, restrângere care însă nu s-a reținut în cauza de față.

33. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată, din oficiu, de instanța de judecată în Dosarul nr. 3.422/108/2015 al Tribunalului Arad — Secția penală și constată că sintagma „și împotriva aceluiași subiect pasiv” din cuprinsul dispozițiilor art. 35 alin. (1) din Codul penal este neconstituțională.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată, din oficiu, de instanța de judecată în același dosar și constată că dispozițiile art. 39 alin. (1) lit. b) din Codul penal sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Tribunalului Arad — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 30 mai 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Oana Cristina Puică

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AGRICULTURII
ȘI DEZVOLTĂRII RURALE
Nr. 32 din 17 februarie 2017

MINISTERUL APELOR
ȘI PĂDURILOR
Nr. 363 din 27 aprilie 2017

MINISTERUL MEDIULUI
Nr. 753 din 16 mai 2017

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII
Nr. 667 din 14 iunie 2017

O R D I N

pentru completarea Listei produselor de protecție a plantelor autorizate în vederea aplicării prin pulverizare aeriană, aprobată prin Ordinul viceprim-ministrului, ministrul agriculturii și dezvoltării rurale, al ministrului mediului și schimbărilor climatice și al ministrului sănătății nr. 566/1.445/725/2014

Văzând Referatul de aprobare nr. 268/F din 31.01.2017 al Autorității Naționale Fitosanitare din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în conformitate cu prevederile art. 9 alin (2) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2012 pentru stabilirea cadrului instituțional de acțiune în scopul utilizării durabile a pesticidelor pe teritoriul României, aprobată prin Legea nr. 63/2013,

în temeiul al art. 9 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările ulterioare, al art. 13 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 20/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Apelor și Pădurilor, al art. 13 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 19/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului și pentru modificarea unor acte normative și al art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul agriculturii și dezvoltării rurale, ministrul apelor și pădurilor, viceprim-ministrul, ministrul mediului, și ministrul sănătății emit prezentul ordin.

Art. I. — Lista produselor de protecție a plantelor autorizate în vederea aplicării prin pulverizare aeriană, aprobată prin Ordinul viceprim-ministrului, ministrul agriculturii și dezvoltării rurale, al ministrului mediului și schimbărilor climatice și al ministrului sănătății nr. 566/1.445/725/2014, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 4 septembrie 2014, se completează cu o nouă poziție, după cum urmează:

Produsul comercial	Substanța activă	Deținătorul omologării
„FORAY 76 B	<i>Bacillus thuringiensis</i> subsp. <i>kurstaki</i> , tulpina (ABTS-351)	Sumitomo Chemical Agro Europe, Franța

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul agriculturii
și dezvoltării rurale,
Petre Daea
p. Viceprim-ministru,
ministrul mediului,
Eugen Constantin Uricec,
secretar de stat

p. Ministrul apelor și pădurilor,
Simona Olimpia Negru,
secretar de stat
Ministrul sănătății,
Florian-Dorel Bodog

ACTE ALE CAMEREI AUDITORILOR FINANCIARI DIN ROMÂNIA

CAMERA AUDITORILOR FINANCIARI DIN ROMÂNIA

HOTĂRÂRE**privind aprobarea auditorilor financiari care au fost autorizați în alt stat membru al Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European ori în Confederația Elvețiană**

Având în vedere prevederile:

— art. 6 alin. (3) și ale art. 12 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/1999 privind activitatea de audit financiar, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 15 alin. (1) și (3) și art. 38 din Hotărârea Guvernului nr. 433/2011 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Camerei Auditorilor Financiari din România;

— Hotărârea Consiliului Camerei Auditorilor Financiari din România nr. 164/2010 pentru adoptarea Normelor privind aprobarea auditorilor financiari și a firmelor de audit din alte state membre ale Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European ori Confederației Elveției și din terțe țări, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 12 alin. (3) și (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2008 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate și supravegherea în interes public a profesiei contabile, aprobată cu modificări prin Legea nr. 278/2008, cu modificările și completările ulterioare;

— Hotărârii Consiliului Camerei Auditorilor Financiari din România nr. 51/2015 privind modalitatea de adoptare a hotărârilor Consiliului Camerei Auditorilor Financiari din România;

ținând cont de Procesul-verbal întocmit la data de 12 iunie 2017 de Comisia de examinare,

având în vedere Procesul-verbal nr. 4.296 din 19.06.2017 privind votul valabil exprimat de către membrii Consiliului Camerei Auditorilor Financiari din România,

Consiliul Camerei Auditorilor Financiari din România adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă Lista auditorilor financiari care au fost autorizați în alte state membre ale Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European ori în Confederația Elvețiană și care au dobândit calitatea și dreptul de exercitare a profesiei de auditor financiar în România, în urma testului de aptitudini organizat în data de 12 iunie 2017, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. — Prezenta hotărâre va fi comunicată Consiliului pentru Supravegherea în Interes Public a Profesiei Contabile pentru aprobarea listei cuprinzând persoanele care au participat la testul de aptitudini în vederea aprobării ca auditori financiari.

Art. 3. — Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Camerei Auditorilor Financiari din România,

Gabriel Radu

București, 26 iunie 2017.

Nr. 48.

ANEXĂ**LISTA****auditorilor financiari care au fost autorizați în alte state membre ale Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European ori în Confederația Elvețiană și care au dobândit calitatea și dreptul de exercitare a profesiei de auditor financiar în România, în urma testului de aptitudini organizat în data de 12.06.2017**

Nr. crt.	Numele și prenumele	Țara de origine	Institutul străin la care este membru
1.	Antoche Anca Nicoleta	România	The Association of Chartered Certified Accountants
2.	Asimionoaiei Bogdan	România	The Association of Chartered Certified Accountants
3.	Bentel Oana	România	The Association of Chartered Certified Accountants
4.	Berbecariu Marinela Carmen	România	The Association of Chartered Certified Accountants
5.	Dutescu Teodora Cristina	România	The Association of Chartered Certified Accountants
6.	Ender Nina Cornelia	România	The Association of Chartered Certified Accountants
7.	Ionascu Silvia	România	The Association of Chartered Certified Accountants
8.	Ionica Mihai	România	The Association of Chartered Certified Accountants
9.	Lucaciu Ioana Alexandra	România	The Association of Chartered Certified Accountants
10.	Lungu Paul Cristian	România	The Association of Chartered Certified Accountants
11.	Paduraru Robert Alexandru	România	The Association of Chartered Certified Accountants
12.	Pavel Aliz	România	The Association of Chartered Certified Accountants
13.	Tanasoica Ionut Adrian	România	The Association of Chartered Certified Accountants

Nr. crt.	Numele și prenumele	Țara de origine	Institutul străin la care este membru	Notă test
14.	Balazs Arpad	Ungaria	Chamber of Hungarian Auditors	7,50
15.	Juraj Tucny	Slovacia	The Association of Chartered Certified Accountants	8,50

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC
— Prețuri pentru anul 2017 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC
— Prețuri pentru anul 2017 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI



„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

